

Proloog

Dit is een verhaal dat een zekere patiënt in een psychiatisch ziekenhuis – Patiënt Nr. 23 – aan eenieder die luistert vertelt. Waarschijnlijk is hij de dertig reeds gepasseerd. Zo op het eerste gezicht lijkt hij echter een uitermate jeugdige gestoorde jongeman. De ervaringen uit de helft van zijn leven – of nee, dat doet er niet toe. Hij zat simpelweg bewegingloos met zijn armen om zijn opgetrokken knieën, en terwijl hij nu en dan door het raam naar buiten keek (achter het getraliede raam had één blauwe eik, waar zelfs geen dood blad meer aan zat, zijn takken uitgestrekt tegen de met sneeuwwolken overtrokken hemel), vertelde hij dr. S., de directeur van het ziekenhuis, en mij uitvoerig dit verhaal. Dat wil echter niet zeggen dat hij geen gebaren maakte. Wanneer hij bijvoorbeeld ‘Ik schrok’ zei, gooide hij plots zijn hoofd in zijn nek...

Ik ben ervan overtuigd dat ik zijn verhaal behoorlijk accuraat heb gereproduceerd. Mocht iemand niet tevreden zijn met mijn optekeningen, dan moet diegene maar eens een bezoek brengen aan Psychiatisch Ziekenhuis S in X, net buiten Tokio. Patiënt Nr. 23, die jonger overkomt dan hij is, zal diegene vermoedelijk allereerst hoffelijk begroeten met een hoofdbuiging om vervolgens te wijzen naar een stoel zonder kussen. Daarna zal er een mistroostige

glimlach op zijn gezicht verschijnen en zal hij kalm het volgende verhaal herhalen. Aan het eind – ik herinner me zijn gezicht toen hij uitverteld was nog goed – aan het eind zal hij overeind komen en, zijn gebalde vuisten in het rond zwaaiend, ogenblikkelijk tegen niemand in het bijzonder schreeuwen: ‘Maak dat je wegkomt! Schurk! Jij onnozel, jaloers, obscene, brutaal, zelfingenomen, wreed, egoïstisch stuk vreten! Maak dat je wegkomt! Schurk die je d’r bent!’

1

Het gebeurde in de zomer, drie jaar geleden. Ik stond zoals de meeste mensen met een rugzak op mijn rug op het punt om vanaf het logement met warmwaterbron in Kamikōchi de Hotaka-berg te beklimmen. Zoals je weet, moet je de rivier de Azusa stroomopwaarts volgen om de Hotaka op te komen. Aangezien ik in het verleden niet alleen de Hotaka, maar ook de Yari al eens had beklommen, begon ik zonder gids aan mijn beklimming in de vallei van de Azusa, waarover de ochtendnevel was neergedaald. Door de vallei van de Azusa, waarover de ochtendnevel was neergedaald – de mist ontnam me echter het zicht op het landschap. Sterker nog, hij werd alleen maar dichter. Na ongeveer een uur lopen overwoog ik om terug te keren naar het logement in Kamikōchi. Maar ook als ik terug wilde naar Kamikōchi, zou ik eerst moeten wachten tot de mist was opgetrokken. De mist werd namelijk met de minuut dichter. Ja, ik kan net zo goed verder klimmen, dacht ik, en dus baande ik me een weg door het bamboegras om in de buurt van de vallei van de Azusa te blijven.

Mijn zicht werd echter continu belemmerd door de dichte mist. Desondanks zag ik af en toe door de mist heen hoe de takken van de dikke Japanse beuken en sparren hun frisgroene bladeren en naalden lieten hangen. Ook

doken er plotseling grazende paarden en koeien voor me op. Maar even plotseling als ik ze zag, verborgen ze zich dan weer in de dichte nevel. Al gauw werden mijn voeten moe, begon ik langzamerhand honger te krijgen en tot overmaat van ramp hadden mijn bergkleding en deken, doorweekt door de mist, niet meer hun gebruikelijke gewicht. Uiteindelijk haalde ik bakzeil en besloot ik het geluid van het water dat tegen de rotsen klotste te volgen en zo af te dalen naar de vallei van de Azusa.

Ik ging op een rots aan de waterkant zitten en begon maar vast een maaltijd voor te bereiden. Ik draaide een blikje cornedbeef open, sprokkelde dode takken en maakte vuur – terwijl ik me met dit soort zaken bezighield, moet er een minuut of tien verstreken zijn. Intussen was de hardnekkige mist op zeker moment lichtjes op gaan trekken. Ik nam een hap brood en wierp een vlugge blik op mijn polshorloge. Het was al tien voor halftwee geweest. Maar waar ik meer van schrok, was dat er heel even een enigszins akelig gezicht op het glas van mijn ronde polshorloge werd weerspiegeld. Geschrokken draaide ik me om. En toen zag ik hem. Een kappa. Het was de eerste keer dat ik dit schepsel in werkelijkheid zag. Op de rots achter me zat een kappa zoals ik die van afbeeldingen kende; hij keek met een nieuwsgierige blik op me neer, met zijn ene hand om de stam van een Aziatische berk en zijn andere boven zijn ogen.

Met stomheid geslagen bleef ik een poosje roerloos zitten. Ook de kappa leek geschrokken; hij bewoog zelfs de hand boven zijn ogen niet. Uiteindelijk vloog ik over-eind en besprong ik de kappa op de rots. Op datzelfde moment zette de kappa het op een lopen. Althans, ik vermoéd dat hij het op een lopen zette. In feite was hij nog niet weggedoken of hij was al verdwenen. Nog verbaasder

dan daarvoor doorzocht ik het bamboe gras. En toen zag ik de kappa enkele meters verderop naar me omkijken, klaar om te vluchten. Dat was allerm minst vreemd. Wat me echter wel verraste, was de kleur van zijn lijf. De kappa die me van boven op de rots had aangekeken was van top tot teen asgrijs van kleur geweest. Maar nu was hij over zijn hele lijf groen geworden. ‘Klerelijer!’ schreeuwde ik en wierp me nogmaals op de kappa. Uiteraard rende hij weg. Vervolgens bleef ik de kappa ongeveer een halfuur wanhopig achtervolgen, me een weg banend door het bamboe en springend over rotsen.

De kappa deed qua loopsnelheid absoluut niet onder voor een aap. Terwijl ik hem als een bezetene achterna ging, dreigde ik hem meermaals uit het oog te verliezen. Bovendien kwam ik veelvuldig ten val nadat ik was uitgegleden. Maar toen ik onder de dik uitstekende takken van een grote paardenkastanje uitkwam, versperde een grazende koe gelukkigerwijs de weg van de kappa. Het bleek bovendien een stier met dikke hoorns en bloeddoorlopen ogen. Zodra de kappa deze stier zag, slaakte hij een gil en dook hij met een soort koprol in een stuk opmerkelijk hoog bamboe gras. Nu heb ik je! dacht ik, en ik ging als een speer achter hem aan en bleef hem dicht op de hielen zitten. Op dat moment moet er een gat hebben gezeten waar ik niet van afwist. Net toen mijn vinger toppen eindelijk de gladde rug van de kappa aanraakten, tuimelde ik ondersteboven een diepe duisternis in. Op dit soort gevaarlijke momenten gaan er de meest absurde dingen door de menselijke geest. Met een ‘O!’ herinnerde ik me het bestaan van de brug met de naam Kappa-bashi vlak bij het logement met warmwaterbron in Kamikōchi. En daarna... Wat er daarna gebeurde weet ik niet meer.

Alleen dat ik pal voor me een soort bliksemschicht voelde
en dat ik het volgende ogenblik het bewustzijn verloor.

2

Toen ik even later eindelijk weer bijkwam, lag ik op mijn rug, omringd door een horde kappa's. Niet alleen dat, één kappa met een pince-nez op zijn dikke snavel zat naast me neergeknield en hield een stethoscoop tegen mijn borst. Zodra die kappa zag dat ik mijn ogen opende, maakte hij met een handgebaar duidelijk dat ik stil moest blijven liggen, waarna hij naar een kappa achter hem 'Quax quax' riep. Daarop kwamen er uit het niets twee kappa's aanlopen met een brancard in hun handen. Ik werd op deze brancard gelegd en door de samenschooling van kappa's heen rustig naar een paar straten verderop gedragen. De straat die aan weerszijden aan me voorbijtrok leek precies op de Ginza-dōri. Net zoals daar hadden ook hier allerlei winkels hun zonneluifel onder de rijen Japanse beuken naar beneden gelaten en reden er een hoop auto's over de laan.

Net toen ik dacht dat de brancard waar ik op lag een smalle zijstraat in werd dragen, werd ik een huis in getild. Later kwam ik te weten dat dit het huis was van de kappa met de pince-nez, een arts genaamd Tjak. Tjak legde me op een netjes opgemaakt bed. Vervolgens liet hij me een glas met een of ander transparant elixer drinken. Daar op bed lag mijn lot in Tjaks handen. Ik had namelijk zo

ontzettend veel pijn in mijn gewrichten dat ik me niet goed kon bewegen.

Tjak kwam me steevast een paar keer per dag lichamelijk onderzoeken. Verder kwam eens in de drie dagen de eerste kappa die ik had gezien, een visser met de naam Bag, op visite. Kappa's weten veel meer over mensen dan wij mensen weten over kappa's. Dit komt waarschijnlijk doordat kappa's veel vaker mensen vangen dan dat wij mensen kappa's vangen. 'Vangen' is misschien niet het juiste woord, maar ook vóór mij zijn er al dikwijls mensen in het land van de kappa's geweest. Sterker nog, er zijn genoeg mensen geweest die hun hele leven in Kappaland hebben gewoond. Waarom? Omdat we daar kunnen leven zonder te hoeven werken, simpelweg vanwege het feit dat we geen kappa maar mens zijn. Volgens Bag had een jonge wegwerker nadat hij net als ik per toeval in dit land was terechtgekomen, een vrouwtjeskappa tot zijn bruid gemaakt en er de rest van zijn dagen gesleten. Maar blijkbaar was de vrouwtjeskappa behoorlijk bedreven in het bedriegen van haar echtgenoot, aangezien ze de mooiste vrouw van het land was.

Ongeveer een week later kwam ik, zoals de wet van dit land voorschrijft, als 'exceptioneel beschermde inwoner' naast Tjak te wonen. Hoe klein mijn huis ook was, het was zeer elegant. De beschaving van dit land verschilt uiteraard niet enorm van de beschaving van het land van ons mensen – althans niet met die van Japan. In een hoek van de salon aan de straatkant stond een kleine piano en aan de muur hingen ingelijste etsen. Het enige onpraktische was dat niet alleen het formaat van het huis zelf, maar ook dat van de tafel en stoelen was aangepast op de lichaamslengte van een kappa, waardoor het voelde alsof ik in een kinderkamer was geplaatst.

Bij het vallen van de avond ontving ik Tjak en Bag in deze woning en leerde ik de taal van de kappa's. En zij waren niet de enigen. Aangezien iedereen nieuwsgierig was naar mij, de exceptioneel beschermde inwoner, kwam ook Gael bij me langs, de directeur van een glasbedrijf die dagelijks Tjak speciaal ontbood om zijn bloeddruk te controleren. Maar het was uiteindelijk Bag de visser met wie ik de beste band opbouwde in deze eerste weken.

Het gebeurde tijdens de avondschemer van een onaangenaam warme dag. Ik zat tegenover Bag de visser aan de tafel in deze woning. Ik weet niet wat er door zijn hoofd ging, maar ineens viel Bag stil en keek hij me strak aan, zijn van zichzelf al grote ogen nog verder opengesperd dan normaal. Uiteraard vond ik dat merkwaardig, en dus zei ik: 'Quax, Bag, quo quel quan?' Als je dit in het Japans vertaalt, krijg je iets als: 'Joehoe, Bag, wat scheelt er?' Maar Bag gaf geen antwoord. Dat niet alleen, hij stond plotseling op, stak zijn tong uit en leek me zelfs ieder moment als een kikker te kunnen bespringen. Ik begon het hoe langer hoe beangstigender te vinden, en dus stond ik stilletjes op van mijn stoel en maakte ik een grote sprong naar de deuropening. Gelukkig verscheen precies op dat moment Tjak de arts.

'Hela, Bag, wat doe jij nou?!'

Tjak keek Bag over zijn pince-nez heen boos aan. Het volgende ogenblik leek Bag spijt te hebben, want terwijl hij zijn handen herhaaldelijk tegen zijn hoofd legde, bood hij zijn excuses aan Tjak aan: 'Mijn welgemeende excuses. Ik moet toegeven dat ik het grappig vond hoe deze meneer aanstoot aan me nam, en voor ik het wist liet ik me gaan en haalde ik een grap met hem uit. Mijnheer, ik vraag u ook om vergiffenis.'

3

Alvorens ik verderga, moet ik het een en ander uitleggen over kappa's. Kappa's zijn dieren waarvan nog altijd wordt betwijfeld of ze al dan niet werkelijk bestaan. Maar sinds ik zelf tussen hen heb geleefd, heb ik geen greintje twijfel meer. Als ik moet zeggen wat voor dieren het zijn, dan kan ik vertellen dat niet alleen ten aanzien van het feit dat ze kort haar op hun kop hebben, maar ook van het feit dat ze zwemvliezen aan hun handen en voeten hebben er geen noemenswaardige verschillen zijn met hoe ze worden beschreven in *Een studie van de watertijger*. Ze zijn circa een meter lang. Volgens arts Tjak wegen ze tussen de twintig en dertig pond – hij zei dat hij ook zeldzame gevallen van grote kappa's van meer dan vijftig pond was tegengekomen. Midden op hun kop hebben ze een ovaal schaalpje, en dat schaalpje lijkt naarmate ze ouder worden steeds harder te worden. Zo heeft het schaalpje van de stokoude Bag een totaal andere textuur dan dat van de jonge Tjak. Maar het wonderlijkste van alles is misschien nog wel hun huidkleur. Kappa's hebben niet net zoals wij mensen een vaste huidskleur. Ze nemen de kleur van hun omgeving aan – zo worden ze groen als gras wanneer ze in het gras zitten, en grijs als een rots wanneer ze op een rots zitten. Dit geldt natuurlijk niet alleen voor kappa's, ook kameleons beschikken over deze